

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v dedičskej veci po poručiťke **E. M.** naposledy bývajúcej v B., za účasti dedičov **K. J.**, bývajúcej v B. a **Š. J.**, bývajúceho vo V., vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 1D 57/2005, o dovolaní dedičky K. J., zastúpenej JUDr. Katarínou Kušnírovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Škultétyho 16 proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 14. júna 2013, sp.zn. 2CoD 4/2013, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Dedičovi Š. J., bývajúcemu vo V. náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I uznesením z 27. novembra 2012, č.k. 1D 57/2005-289 (v poradí druhým) zistil, že po poručiťke ku dňu jej smrti zostali hnutel'né veci, a to finančné prostriedky v sume 22,53 € (678,75 Sk) na účte č. X. vedeného v Slovenskej sporiteľni, a.s., nedoplatok na dôchodku v Sociálnej poisťovni, a.s., v sume 520,94 € (15 694 Sk), chladnička v hodnote 15,59 € (500 Sk), brikety v hodnote 138,51 € (4 173 Sk), palivové drevo v hodnote 49,79 € (1 500 Sk); nehnuteľnosti nachádzajúce sa v Ilave, katastrálne územie P., vedené na LV č. X., LV č. X., LV č.X., LV č. X., LV č. X., LV č. X., LV č. X., v uznesení podrobne označené spolu s uvedením ich hodnoty; pasíva ako pohrebné trovy vynaložené synom poručiťky Š. J. v sume 337,02 €, vynaložené dcérou poručiťky K. J. v sume 719,34 €. Následne určil všeobecnú cenu majetku poručiťky sumou 2075,20 €, výšku dlhov poručiťky sumou 1 056,37 € a čistú hodnotu majetku poručiťky sumou 1 018,93 €. Potvrdil dohodu oboch dedičov o vypořiadaní dedičstva tak, že finančné prostriedky v sume 22,53 € (678,75 Sk) na účte č. X. vedeného v Slovenskej sporiteľni, a.s., nedoplatok na dôchodku v Sociálnej poisťovni, a.s., v sume 520,94 € (15 694 Sk), nehnuteľnosti nachádzajúce sa v Ilave, katastrálne územie P., vedené na LV č. X., nadobúdajú obaja dedičia

v rovnakom podiele; nehnuteľnosti nachádzajúce sa v Ilave, katastrálne územie P., vedené na LV č. X., LV č. X., LV č. X., nadobúda Š. J. v celosti, na poručiťku písané; nehnuteľnosti nachádzajúce sa v Ilave, katastrálne územie P., vedené na LV č. X., LV č. X., LV č. X. v celosti na poručiťku písané, spolu s chladničkou, briketami, palivovým drevom nadobúda K. J. v celosti. Notárke a vo veci súdnej komisárke JUDr. Kataríne Pohronskej priznal odmenu za prejednanie dedičstva v sume 42 €, 20 % DPH v sume 8,40 €, spolu 50,40 €, náhradu hotových výdavkov za informácie od bánk v sume 99,18 € (2 988 Sk), náhradu ostatných hotových výdavkov v sume 33,51 €, spolu všetko v sume 183,09 €, z ktorej sumy je povinný zaplatiť Š. J. sumu 16,81 €, K. J. sumu 166,28 € do troch dní od právoplatnosti uznesenia; ďalej uviedol, v akej sume už K. J. odmenu a náhradu hotových výdavkov notárke zaplatila a kedy. Napokon uložil súd obom dedičom povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť súdny poplatok v sume 6,50 € na účet súdu prvého stupňa. Dedičia vyhlásili, že sú spôsobilí dediť, dedičstvo neodmietli, o vyporiadaní dedičstva, majetku, o ktorom zhodne tvrdili, že do dedičstva patrí, uzavreli dohodu, ktorá neodporovala zákonu, ani dobrým mravom, a tak ju súd schválil. Uznesenie odôvodnil ustanovením § 473, § 482 Občianskeho zákonníka, § 175q ods. 1 písm. c/ O.s.p., § 13, § 6 ods. 1, § 18 ods. 1 vyhlášky č. 31/1993 Z.z., položkou č. 18a písm. a/ sadzobníka súdnych poplatkov.

Na odvolanie dedičky K. J. Krajský súd v Bratislave uznesením zo 14. júna 2013, sp.zn. 2 CoD 4/2013 (v poradí druhým) uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Zároveň rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd konštatoval, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je vo výroku vecne správne a keďže sa stotožnil s dôvodmi uznesenia, ako správnymi, ďalšie dôvody už neuvádzal s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 1, 2 O.s.p. Na zdôraznenie správnosti napadnutého uznesenia považoval za potrebné dodať, že dovolateľka vo včas podanom odvolaní neuvádzala žiadne také vecne a právne relevantné dôvody, ktoré by privodili pre ňu priaznivé rozhodnutie. Uviedol, že odvolateľka vôbec nenamietala, že by do masy majetku patriaceho poručiťke v okamihu jej smrti (aktíva a pasíva) patril ešte ďalší majetok a presne ktorý, spôsob vyporiadania majetku poručiťky medzi dedičov, spôsob výpočtu a samotnú výšku odmeny a náhrady hotových výdavkov notárke a vo veci súdnej komisárke JUDr. Kataríne Pohronskej, a ani súdny poplatok za prejednanie dedičstva; vôbec sa nevyjadrovala ku samotnej dohode dedičov o vyporiadaní dedičstva, ktorú súd schválil. Odvolateľka namietala (len) miestnu príslušnosť Okresného súdu Bratislava I, keď podľa nej miestne príslušným súdom je Okresný súd Bratislava IV. Pripomenul, že odvolateľka miestnu

príslušnosť Okresného súdu Bratislava I doteraz nikdy nenamietala, hoci konanie sa vedie od roku 2005. Na každé pojednávanie boli účastníci riadne predvolaní, súd aj v osobe súdneho komisára, im dal dostatočný čas na vyjadrenie, prednášanie svojich návrhov, pripomienok; opak preukázaný nebol, opak z obsahu spisu, osobitne zo zápisníc o prejednaní dedičstva, nevyplýva. Napokon miestnu nepríslušnosť Okresného súdu Bratislava I nenamietala ani v odvolaní proti jeho uzneseniu v poradí prvému z 15. marca 2007, č.k. 1D 57/2005-103, ktoré odvolací súd uznesením z 28. novembra 2008, sp.zn. 13 CoD 75/2007 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Za tohto skutkového stavu potom vznesenie námietky miestnej príslušnosti Okresného súdu Bratislava I až v decembri 2012 charakterizoval len ako účelové tvrdenie. Odvolací súd okrem toho uviedol, že z databázy poštových smerovacích čísiel pre Mesto Bratislavu vyplýva, že bydlisko poručiteľky B. nesie poštové smerovacie číslo 811 05, čo patrilo a naďalej patrí do okresu Bratislava I a dodal, že hoci by aj vo veci rozhodol (len) miestne nepríslušný súd, nespôsobuje to samo osebe vecnú nesprávnosť rozhodnutia. Napokon sa odvolací súd zaoberal aj odvolateľkou vznesenou, hoci aj po uplynutí odvolacej lehoty, námietkou zaujatosti voči notárke a vo veci súdnej komisárke JUDr. Kataríne Pohronskej, rovnakú ako v roku 2009. Konštatoval, že z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že súd prvého stupňa o tejto námietke už rozhodoval a JUDr. Katarínu Pohronskú z konania nevylúčil (uznesenie zo 14. januára 2011, č.k. 1D 57/2005-186). Dôvody vylúčenia v námietke uvádzané, a síce že notárska zápisnica je neúplná, obsahuje nepresné údaje, že odvolateľka musela vypovedať k listu druhého dediča, smerujú k postupu, činnosti, súdneho komisára v konaní o prejednaní dedičstva, ktoré v súčasnosti a ani v danom čase, nezakladali dôvod na vylúčenie súdneho komisára z konania (§ 14 ods. 3, § 17 ods. 2 O.s.p.). O trovách konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 224 ods. 1, § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu podala dedička K. J. dovolanie, ktoré odôvodnila naplnením dovolacích dôvodov podľa § 241 ods. 2 O.s.p. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z § 237 písm. f/ O.s.p. a namietala, že jej bola postupom súdov odňatá možnosť konať pred súdom viacerými procesnými pochybeniami súdov. Namietala miestnu nepríslušnosť Okresného súdu Bratislava I na konanie vo veci. V dedičskom konaní vedenom pred notárkou JUDr. Katarínou Pohronskou bolo podľa jej názoru porušené právo na spravodlivé súdne konanie. Osobitne namietala, že dňa 11. apríla 2006 vypovedala k prečítanej zápisnici Š. J., pričom jej žiadosť o vlastné prečítanie bola zamietnutá, že nebolo vyhovené jej žiadosti o zaradenie majetku po nebohej poručiteľke do dedičstva, namietala aj nedoručovanie korešpondencie

z Okresného súdu Martin a vady zápisníc. Namietala tiež, že bolo porušené jej právo na rovnosť zbraní tým, že na notárskom úrade nebola vypočutá súčasne s pánom Š. J.. V dovolaní vytýkala skutočnosť, že zápisnica pred podaním na súd nebola zaslaná účastníkom konania, nebolo vydané osvedčenie o dedičstve súdnou komisárkou a nebolo vykonané na Okresnom súde Bratislava I ústne konanie pred súdom. Aj v konaní pred odvolacím súdom namietala porušenie práva na spravodlivý súdny proces, práva na rovnosť zbraní tým, že nebola vo veci vypočutá, nemohla navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k veci a taktiež že ani v odvolacom konaní nebol zaradený majetok po nebohej poručiiteľke do dedičstva. Navrhla, aby dovolací súd zrušil uznesenie odvolacieho súdu, ako aj súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dedič Š. J. v písomnom vyjadrení k dovolaniu sa v prevažnej miere vyjadroval k osobnosti dovolateľky a jej vzťahu k poručiiteľke.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je prípustné dovolanie, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Uznesenie, ktoré je v danom prípade napadnuté dovolaním, nevykazuje znaky rozhodnutí uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Dovolanie dedičky K. J. preto podľa týchto ustanovení prípustné nie je.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale

sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Treba zdôrazniť, že § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým v ktorých je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998).

Dovolaiteľka procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a existencia týchto väd v dovolacom konaní ani nevyšla najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti, ktorých sa mali dopustiť súdy oboch nižších stupňov, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom odvolacieho súdu nebola dovolaiteľke odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd

nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Prevažná väčšina dovolacích námietok dovolateľky (t.j. že v konaní pred notárkou 11. apríla 2006 vypovedala k prečítanej zápisnici Š. J., pričom jej žiadosť o vlastné prečítanie bola zamietnutá; nedoručovanie korešpondencie z Okresného súdu Martin; vady zápisníc; porušenie práva na rovnosť zbraní tým, že na notárskom úrade nebola vypočutá súčasne s pánom Š. J.) sa týka konania pred notárkou JUDr. Katarínou Pohronskou - a to do vydania uznesenia súdu prvého stupňa z 15. marca 2007, č.k. 1D 57/2005-103 (prvého v poradí). Dovolateľka, i keď jej bola podľa jej tvrdenia pre túto časť konania odňatá možnosť konať, mohla však následne uplatniť svoj vplyv na výsledok konania, čo aj urobila. Proti uzneseniu súdu prvého stupňa z 15. marca 2007, č.k. 1 D 57/2005-103 podala odvolanie, ktoré odvolací súd prejednal. Krajský súd v Bratislave uznesením z 28. novembra 2008 sp.zn. 13 CoD 75/2007 zrušil rozhodnutie súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Následne notárka opätovne predvolávala oboch dedičov na pojednávanie na deň 7. februára 2012 (dovolateľka toto predvolanie osobne neprevzala) a 13. augusta 2012, na ktorom obaja dediči mohli realizovať svoje procesné práva súčasne.

Za tejto situácie, podľa názoru dovolacieho súdu dovolateľke nebola odňatá možnosť konať pred súdom do takej miery, aby to naplnilo podmienky prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. (obdobne rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 39/1993).

Dovolateľka v dovolaní ďalej namietala, že možnosť konať pred súdom jej odňali súdy nižších stupňov tým, že rozhodli o jej veci bez jej účasti.

V zmysle § 38 ods. 1 veta prvá O.s.p. na základe poverenia súdu je notár ako súdny komisár oprávnený viesť samostatne konanie o dedičstve smerujúce k vydaniu osvedčenia o dedičstve alebo k predloženiu veci súdu na vydanie uznesenia podľa § 175zd. Úkony notára podľa odseku 1 sa považujú za úkony súdu (§ 38 ods. 5 O.s.p.).

V konaní o dedičstve súd poveruje notára, aby ako súdny komisár vykonal všetky úkony potrebné pre postup v konaní o dedičstve (vrátane vypočutia účastníkov, obstarania podkladov pre rozhodnutie, získania potrebných informácií, vykonania dokazovania), prejednal dedičstvo a v prípadoch, keď sú splnené podmienky uvedené v § 175zca, vydal osvedčenie o dedičstve (viď § 38 ods. 1 O.s.p.). Úkony notára sa považujú za úkony súdu, preto aj účasť dedičov na vykonávaní týchto úkonov súdneho komisára sa považuje za ich účasť na vykonávaní úkonov súdu. Účasť dediča na „pojednávani“ pred súdnym komisárom (resp. na iných úkonoch, napr. spisovaní zápisnice o predbežnom vyšetrení, vykonávaní dokazovania, pri zisťovaní majetku a dlhov poručiteľa, pri vykonávaní súpisu aktív a pasív, určení všeobecnej ceny majetku, výšky dlhov a čistej hodnoty dedičstva, pri vydávaní osvedčenia o dedičstve) treba považovať za účasť účastníka konania o dedičstve na súdnom pojednávaní. Tak isto úkon dediča urobený voči súdnemu komisárovi treba považovať za úkon urobený voči súdu prejednávajúcemu dedičstvo. Z toho vyplýva, že realizácia procesných práv dediča pri úkonoch vykonávaných pri prejednaní dedičstva povereným súdnym komisárom je zároveň realizáciou procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania (konania o dedičstve).

Z obsahu spisu vyplýva, že dovolateľka pred súdnou komisárkou v prvostupňovom konaní sa aktívne podieľala na zisťovaní skutkového stavu a vyjadrovala sa k predkladaným návrhom (por. čl. 23 až 28, 30, 43, 61, 79 a nasl.). Zo zápisníc o pojednávaní na notárskom úrade JUDr. Kataríny Pohronskej v dňoch 19. mája 2005, 22. júna 2005, 14. februára 2006, 11. apríla 2006 a 13. augusta 2012 vyplýva, že dovolateľka bola na všetkých (okrem jedného pojednávania 7. februára 2012, keďže nemala vykázané doručenie predvolania) pojednávaniach prítomná a na poslednom pojednávaní pred notárkou nedošlo k dohode dedičov pre odlišné postoje. Na základe toho notárka pripravila návrh uznesenia súdu (§ 175zd ods. 1 O.s.p.) a okresný súd uznesením z 27. novembra 2012, č.k. 1 D 57/2005-289 vo veci rozhodol, určil všeobecnú aj čistú hodnotu dedičstva a potvrdil dedičstvo zákonným dedičom spôsobom vo výroku uvedeným.

Vychádzajúc z uvedeného možno konštatovať, že postup súdu prvého stupňa nemal za následok odňatie možnosti dovolateľky konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. Dovolateľka teda neopodstatnene namietala, že okresný súd jej v konaní odňal možnosť pred súdom konať.

Dovolateľka tiež namietala, že možnosť konať pred súdom jej odňal aj odvolací súd tým, že rozhodol o jej odvolaní bez jej účasti.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. (v znení účinnom od 15. októbra 2008), na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia odvolacieho pojednávania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v tomto znení, v ostatných prípadoch môže odvolací súd rozhodnúť aj bez nariadenia odvolacieho pojednávania.

Princíp verejnosti konania, ktorý patrí k ústavným procesným zárukám práva na súdnu ochranu, s ktorým úzko súvisí princíp ústnosti a bezprostrednosti a právo vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom, nie je absolútny. To znamená, že umožňuje, aby zákon stanovil z neho výnimky (pozri napr. II. ÚS 58/97).

Zo spisu vyplýva, že v prejednáwanej veci odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.). V predmetnej veci je zrejmé, že odvolací súd sa stotožnil s dôvodmi uznesenia súdu prvého stupňa, teda mal za to, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav a o veci aj správne rozhodol, súd prvého stupňa rozhodol v predmetnej veci na pojednávaní a nejde tu ani o verejný záujem, keďže nejde o veci týkajúce sa v rôznych súvislostiach väčšieho okruhu osôb, napr. spory týkajúce sa územného celku sídliska a pod. Dohovor o ľudských právach a základných slobodách nevyžaduje a ani z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva nemožno vysledovať, že by sa malo na všetkých súdnych inštanciách pojednávanie vykonávať verejne. Ak teda rozhodoval súd prvého stupňa na pojednávaní odvolací súd v zásade nemusí nariadiť pojednávanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že odvolací súd postupoval v súlade so zákonom, pokiaľ prejednal odvolanie proti rozhodnutiu prvostupňového súdu vo veci samej 14. júna 2013 bez nariadenia odvolacieho pojednávania. Postup odvolacieho súdu nemal za následok odňatie možnosti dedičky konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. Nedošlo k znemožneniu realizácie jej procesných práv, priznaných jej v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia ochrany jej práv a právom chránených

záujmov. Dovolací súd poukazuje na tú skutočnosť, že za postup súdu odnímajúci účastníkovi konania možnosť konať pred súdom v zmysle citovaného zákonného ustanovenia, nie je možné považovať postup súdu v súlade s príslušnými procesnými ustanoveniami. Nedošlo preto k závadnému procesnému postupu súdu, ktorým by sa dedičke znemožnila realizácia jej procesných práv, priznaných jej v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany ich práv a právom chránených záujmov v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Dovolaiteľka v dovolaní namietala aj skutočnosť, že k odňatiu možnosti konať pred súdom malo dôjsť tým, že vo veci nekonal miestne príslušný notár ani súd.

Podľa § 105 ods. 1 O.s.p. súd skúma miestnu príslušnosť iba podľa § 88. Ak však navrhovateľ vystupuje v rôznych veciach opätovne ako navrhovateľ alebo ak miestnu príslušnosť namietajú odporca, súd skúma miestnu príslušnosť aj podľa § 84 až 87. Súd skúma miestnu príslušnosť prv, než začne konať o veci samej. Neskôr ju skúma len na námietku účastníka, ak ju uplatní najneskôr pri prvom úkone, ktorý účastníkovi patrí.

Z uvedených ustanovení vyplýva, že pokiaľ už súd začal konať vo veci samej, môže svoju miestnu príslušnosť skúmať len na námietku účastníka, a to iba vtedy, ak ju účastník uplatnil pri prvom úkone, ktorý mu patril.

V preskúvanom prípade za začatie konania vo veci samej treba považovať vydanie uznesenia o začatí konania v dedičskej veci z 25. januára 2005, č.k. D 57/2005-4. Prvým úkonom účastníka v zmysle § 105 ods. 1 O.s.p. je vo všeobecnosti ten úkon, ktorým účastník po prvý raz mal možnosť v konaní procesným spôsobom reagovať.

V čase podania návrhu mala poručiiteľka naposledy bydlisko na adrese v B.. Táto ulica sa nachádza v územnom obvode Bratislava IV. V zmysle § 88 ods. 1 písm. l/ O.s.p., bol preto v čase podania návrhu na konanie miestne príslušný Okresný súd Bratislava IV, ako miestne príslušný súd, v obvode ktorého mala poručiiteľka naposledy bydlisko. Zo spisu vyplýva, že dedička nedostatok miestnej príslušnosti Okresného súdu Bratislava I nenamietla pri prvom úkone, ktorý jej patril (predbežné vyšetrenie dedičstva na ktorom sa osobne zúčastnila 17. marca 2005, č.l. 15).

Z princípu koncentrácie uplatneného v Občianskom súdnom konaní vyplýva, že určité úkony účastníkov konania zákon môže koncentrovať do určitej fázy konania. Pokiaľ dedička

po začatí konania vo veci samej miestne nepríslušným súdom nenamietla túto skutočnosť (nedostatok miestnej príslušnosti) pri svojom prvom úkone, ktorý jej patril, došlo k odstráneniu nedostatku tejto podmienky konania (miestnej príslušnosti). Rovnako odborná právnická literatúra zastáva názor, že ak účastník nevyužil procesnú možnosť namietnuť nedostatok miestnej príslušnosti najneskôr pri prvom úkone, ktorý mu patrí, dochádza v prípade nevyužitia tejto možnosti účastníkom konania ku konvalidácii nedostatku miestnej príslušnosti súdu (porovnaj „Občiansky súdny poriadok – Komentár“, Števček / Ficová a kol., C. H. Beck, 2009, str. 279).

Dovolaiteľka v dovolaní tiež vytýkala skutočnosť, že notárka v konaní nevydala osvedčenie o dedičstve.

Podľa § 175zca ods. 1 písm. c/ O.s.p. notár poverený súdom (§ 38 ods. 1) vydá so súhlasom účastníkov osvedčenie o dedičstve, ak dedičia sa vyporiadali medzi sebou dohodou.

Nevyhnutnou podmienkou vydania osvedčenia o dedičstve je súhlas všetkých účastníkov konania. Forma súhlasu z právnej úpravy nevyplýva, musí ísť o prejav výslovný, zrozumiteľný a určitý, a pokiaľ nie je daný písomne, udelenie súhlasu musí byť poznačené v zápisnici, že sa tak stalo.

Z obsahu spisu dovolací súd nezistil, že by takýto súhlas bol jeho súčasťou, navyše, po uzavretí dedičskej dohody na pojednávaní pred notárkou JUDr. Katarínou Pohronskou 13. augusta 2012 (č.l. 275 spisu) bola notárskemu úradu 15. augusta 2012 doručená písomná žiadosť dovolateľky samotnej ohľadne finančnej hotovosti poručiiteľky. Za takých okolností, nakoľko dedičstvo zostalo sporné aj naďalej, zaslala notárka dedičský spis spolu s pripraveným uznesením na ďalšie konanie Okresnému súdu Bratislava I.

Pokiaľ ide o námietku dovolateľky spochybňujúcej nedôsledné zisťovanie (a nesprávne právne posúdenie) skutkových okolností v súvislosti so zistením rozsahu dedičstva, dovolací súd uvádza, že opodstatnenosť týchto námietok by bolo možné posúdiť len v prípade, že by dovolanie bolo procesne prípustné (o tento prípad ale nejde). Tvrdené neúplné zistenie rozhodujúcich skutkových zistení, prípadne aj nevykonanie niektorého dôkazu, môže viesť k jeho nesprávnym skutkovým záverom, a teda v konečnom dôsledku aj k nesprávnemu

rozhodnutiu, nie však k vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. S otázkou vykonania dôkazov súvisí problematika ich hodnotenia – pokiaľ dovolateľka namieta aj nesprávne hodnotenie dôkazov, treba uviesť, že v prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov, dovolací súd sa hodnotením dôkazov nezaoberal, nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. Rovnako nemožno vidieť dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. v právnych záveroch, ku ktorým dospel odvolací súd v napadnutom uznesení, lebo právne posúdenie veci súdom je realizáciou jeho rozhodovacej činnosti a nezakladá dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Vzhľadom na to, že dovolanie dedičky K. J. nie je podľa § 239 O.s.p. prípustné, nepreukázaná bola ňou tvrdená procesná vada uvedená v § 237 písm. f/ O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 O.s.p., dovolací súd odmietol dovolanie dedičky ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Pritom riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nemohol sa zaoberať vecnou správnosťou napadnutého uznesenia odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní procesne úspešnému dedičovi Š. J. vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti dedičke K. J., ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd napriek tomu úspešnému účastníkovi nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. apríla 2016

JUDr. Helena H a u k v i t z o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová